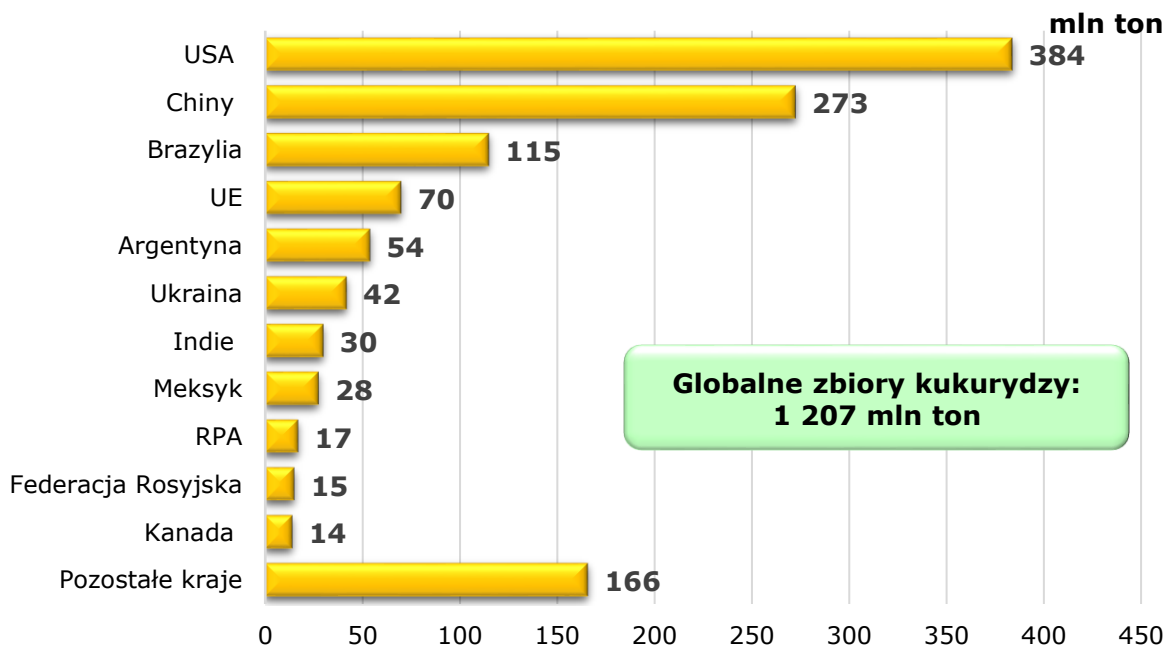

Tendencje na globalnym i krajowym rynku kukurydzy

Przewiduje się, że światowe zbiory kukurydzy w sezonie 2021/2022 będą większe niż w sezonie poprzednim. Niekwestionowanym globalnym liderem w zbiorach tego zboża pozostają Stany Zjednoczone. Na znaczeniu zyskują również Brazylia, Ukraina i Federacja Rosyjska, ze względu na zwiększenie zbiorów kukurydzy oraz możliwości wzrostu eksportu.

Kukurydza jest najważniejszym zbożem paszowym uprawianym w skali globalnej. Prognozy USDA¹ ze stycznia 2022 r. wskazują, że światowa produkcja kukurydzy w bieżącym roku gospodarczym 2021/2022 będzie rekordowa. Globalne zbiory wyniosą 1,2 mld ton (wobec 1,1 mld ton w roku gospodarczym 2020/2021, tj. wzrost o 7,5%) – przede wszystkim dzięki lepszym wynikom produkcji kukurydzy uzyskanym w Brazylii (o 32%), na Ukrainie (o 39%), w Federacji Rosyjskiej (o 8%), USA i Argentynie (po 7%) oraz w Chinach (o 5%). Spośród liczących się producentów spadek zbiorów kukurydzy przewidywany jest jedynie w Indiach, gdzie produkcja zmniejszy się o około 5%, do 30 mln ton².

Prognoza zbiorów kukurydzy na świecie w sezonie 2021/2022

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, Grain: World Markets and Trade, January 2022.

¹ United States Department of Agriculture (USDA).

² USDA, Grain: World Markets and Trade, FAS USDA, January 2022.

Według USDA w sezonie 2021/2022 w Stanach Zjednoczonych prognozowane zbiory kukurydzy mogą osiągnąć 384 mln ton wobec 358 mln ton w roku gospodarczym 2020/2021 (wzrost o blisko 7%). Dzięki temu USA umocnią dominującą pozycję globalnego producenta kukurydzy. Przewiduje się, że w roku gospodarczym 2021/2022 udział USA w światowej produkcji tego zboża wyniesie 32%.

Spośród największych producentów kukurydzy na drugim miejscu uplasują się Chiny (z 23% udziałem w globalnych zbiorach), a na trzecim miejscu Brazylia (z 10% udziałem). Zbiory w UE stanowią będą około 6% światowej produkcji.

Zbiory kukurydzy u głównych światowych producentów (mln ton)

Wyszczególnienie	2020/2021 szacunek	2021/2022 prognoza	Zmiana	Udział w 2021/2022
Ogółem	1122,8	1207,0	7,5%	100%
USA	358,4	383,9	7,1%	32%
Chiny	260,7	272,6	4,6%	23%
Brazylia	87,0	115,0	32,2%	10%
UE	67,1	70,0	4,3%	6%
Argentyna	50,5	54,0	6,9%	4%
Ukraina	30,3	42,0	38,6%	3%
Indie	31,5	30,0	-4,8%	2%
Meksyk	27,3	27,6	0,9%	2%
RPA	16,9	17,0	0,6%	1%
Federacja Rosyjska	13,9	15,0	8,1%	1%
Kanada	13,6	14,0	3,1%	1%

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, Grain: World Markets and Trade, January 2022.

W sezonie 2021/2022 zużycie kukurydzy może być rekordowe. Przy światowym zapotrzebowaniu na poziomie 1196 mln ton (o 5% wyższym niż w poprzednim roku gospodarczym) spodziewany poziom produkcji (1207 mln ton) spowoduje

zwiększenie globalnych zapasów tego zboża o 4%, do 303 mln ton na koniec sezonu 2021/2022.

Rekordowe wyniki produkcji kukurydzy prawdopodobnie przełożą się na wzrost obrotów handlowych. W sezonie 2021/2022 globalny handel kukurydzą wyniesie prawdopodobnie 194 mln ton i będzie o ponad 10 mln ton większy niż sezon wcześniej. Według USDA głównym importerem kukurydzy pozostaną Chiny, które na rynkach zagranicznych prawdopodobnie zakupią około 26 mln ton tego ziarna. Znacznymi nabywcami będą również: Meksyk (17 mln ton), Japonia (około 16 mln ton), Korea Południowa (blisko 12 mln ton), Wietnam (10 mln ton), a także Unia Europejska (15 mln ton)³.

Światowy bilans kukurydzy (mln ton)

Wyszczególnienie	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21 szacunek	2021/22 prognoza	Dynamika zmian w % <u>2021/2022</u> <u>2020/2021</u>
Zapasy początkowe	352	341	322	306	292	-4,6
Zbiory	1 082	1 128	1 120	1 123	1 207	7,5
Zasoby ogółem	1 434	1 469	1 442	1 429	1 499	4,9
Zużycie ogółem	1 092	1 147	1 136	1 137	1 196	5,2
Eksport/import	154	174	176	184	194	5,6
Zapasy końcowe	341	322	306	292	303	3,7

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, Grain: World Markets and Trade, January 2022.

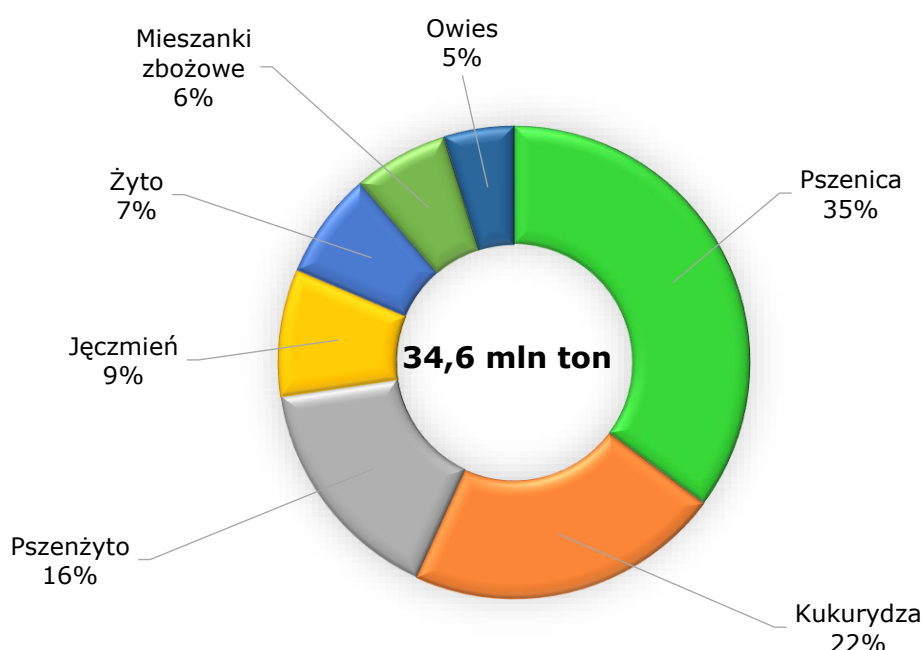
Polska zaliczana jest do grona największych producentów zbóż w Unii Europejskiej. Zajmujemy trzecie miejsce (po Francji i Niemczech) wśród krajów członkowskich pod względem uzyskiwanych zbiorów. Zbiory zbóż ogółem (łącznie z kukurydzą, prosem i gryką) w 2021 r. wyniosły 34,6 mln ton i były o 2,5% mniejsze

³ USDA, Grain: World Markets and Trade, FAS USDA, January 2022.

niż przed rokiem⁴. Zbiory pszenicy oszacowano na 12,1 mln ton wobec 12,7 mln ton w 2020 r. Zbiory żyta obniżyły się o 15%, do 2,5 mln ton, a pszenżyta – o 12%, do 5,5 mln ton. Zbiory jęczmienia i owsa, podobnie jak przed rokiem, wyniosły odpowiednio 3 mln ton i 1,7 mln ton. Mieszanek zbożowych zostało zebrane 2,2 mln ton, o 7% więcej niż przed rokiem.

Oprócz zbóż podstawowych z mieszankami zebrano także kukurydzę, która w strukturze zbiorów w 2021 r. stanowiła 22%.

Struktura zbiorów zbóż w 2021 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

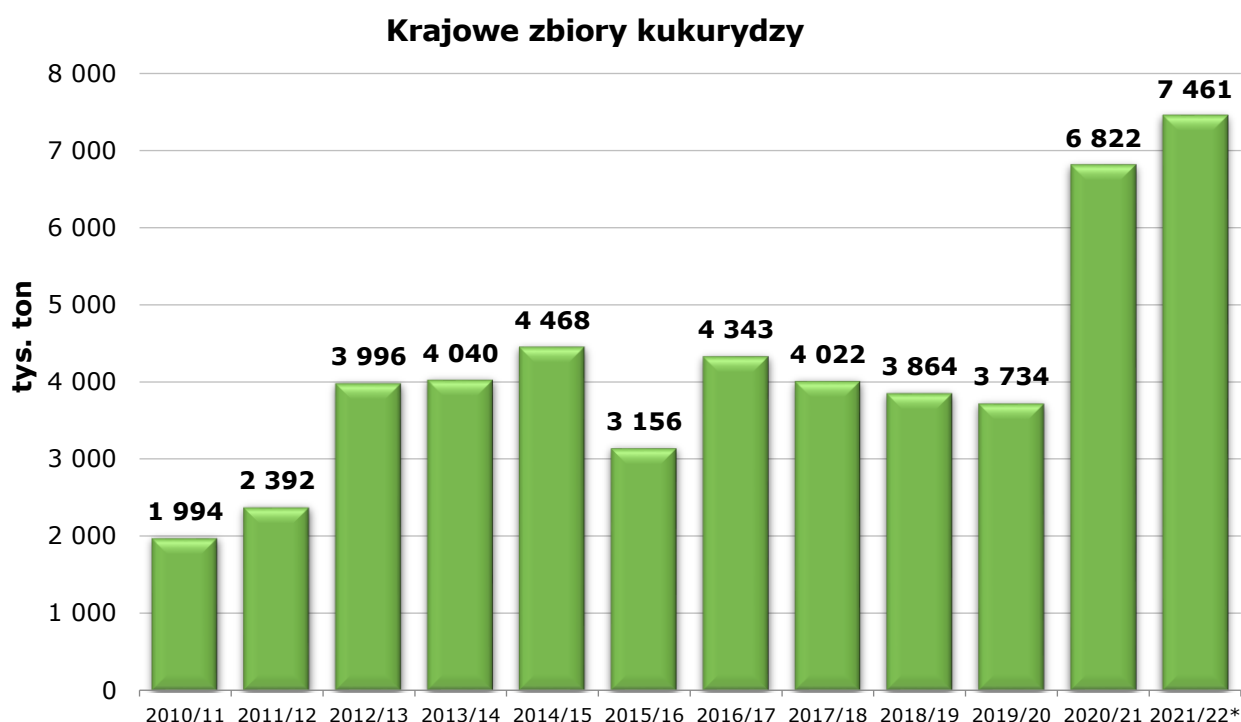
W Polsce kukurydzę zaczęto uprawiać stosunkowo niedawno. Pod koniec lat 90. dwudziestego wieku powierzchnia zasiewów kukurydzy wynosiła około 100 tys. ha. Po akcesji Polski do UE odnotowano wzrost popularności uprawy kukurydzy, co związane było z wprowadzeniem do użytku wydajniejszych odmian dostosowanych do warunków klimatycznych naszego kraju.

W Polsce w ostatnich siedmiu latach (2013–2019) powierzchnia uprawy i zbiory kukurydzy były znacząco większe niż w latach wcześniejszych. Przeciętna powierzchnia w tym okresie kształtowała się na poziomie 0,6–0,7 mln ha, a zbiory

⁴ Informacja Sygnalna GUS, Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2021 r., opublikowana 17 grudnia 2021 r.

wynosiły około 4 mln ton. W 2020 r. powierzchnia uprawy kukurydzy na ziarno wzrosła do ponad 0,9 mln ha, co przy dobrych plonach (72,1 dt/ha), umożliwiło zebranie 6,8 mln ton tego zboża. Najwięcej kukurydzy uprawia się w województwach: wielkopolskim (20% powierzchni zasiewów w 2020 r.), kujawsko-pomorskim (14%), mazowieckim (11%) i dolnośląskim (10%).

Według Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa kukurydzą (łącznie na kiszonkę i na ziarno) w 2021 r. obsiano 1,7 mln ha, o 21% więcej niż w 2020 r.⁵ Powierzchnia zasiewów kukurydzy na ziarno w 2021 r. (według GUS) wyniosła blisko 1 mln ha i była o 5,5% większa niż przed rokiem, co przełożyło się na znaczący wzrost zbiorów. GUS ocenił, że zbiory kukurydzy w 2021 r. były rekordowe, kształtując się na poziomie około 7,5 mln ton wobec 6,8 mln ton w 2020 r.⁶

* wstępny szacunek GUS

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

W 2021 r. zbiory kukurydzy w UE-27 (według Komisji Europejskiej) mogą ukształtować się na poziomie blisko 70 mln ton, o około 2% wyższym niż w 2020 r., w którym susza rolnicza wpłynęła na obniżenie plonów w niektórych krajach Europy

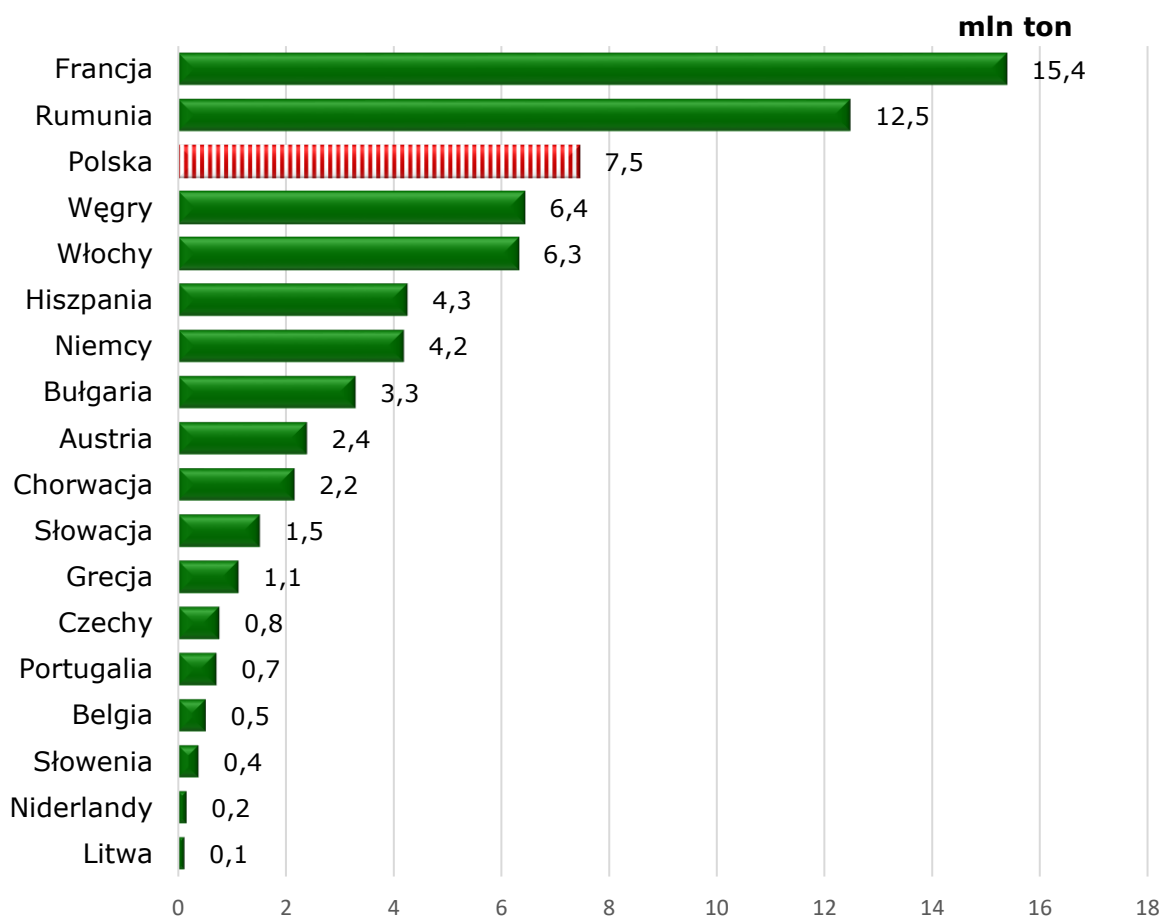
⁵ Dane ARiMR – powierzchnia uprawy kukurydzy w gminach z wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich, data odczytu 17.01.2022 r..

⁶ Informacja Sygnalna GUS, Wynikowy szacunek głównych ziemioplodów rolnych i ogrodnictwa w 2021 r., opublikowana 17 grudnia 2021 r.

Południowej. W 2021 r. większe zbiory przewidywane są przede wszystkim w Rumunii (o 14%), we Francji (o 13%), w Bułgarii (o 11%) oraz Niemczech (o 4,5%)⁷.

W 2021 r. Polska może stać się trzecim producentem kukurydzy w Unii Europejskiej (po Francji i Rumunii), z przewidywanym 11% udziałem w unijnej produkcji.

Prognozy zbiorów kukurydzy u głównych unijnych producentów w 2021 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych KE, Crops Market Observatory oraz GUS, data odczytu 12.01.2022 r.

Kukurydza w kraju wykorzystywana jest przede wszystkim jako zboże paszowe. Ziarno kukurydzy stanowi cenny komponent mieszanek paszowych dla wszystkich gatunków zwierząt, zwłaszcza dla młodego pogłowia, które wymaga wyższej koncentracji energii w paszy.

W mniejszym stopniu kukurydzę przeznacza się na cele konsumpcyjne, ale ten segment rynku stale się rozwija, ze względu na wartości pokarmowe ziarna

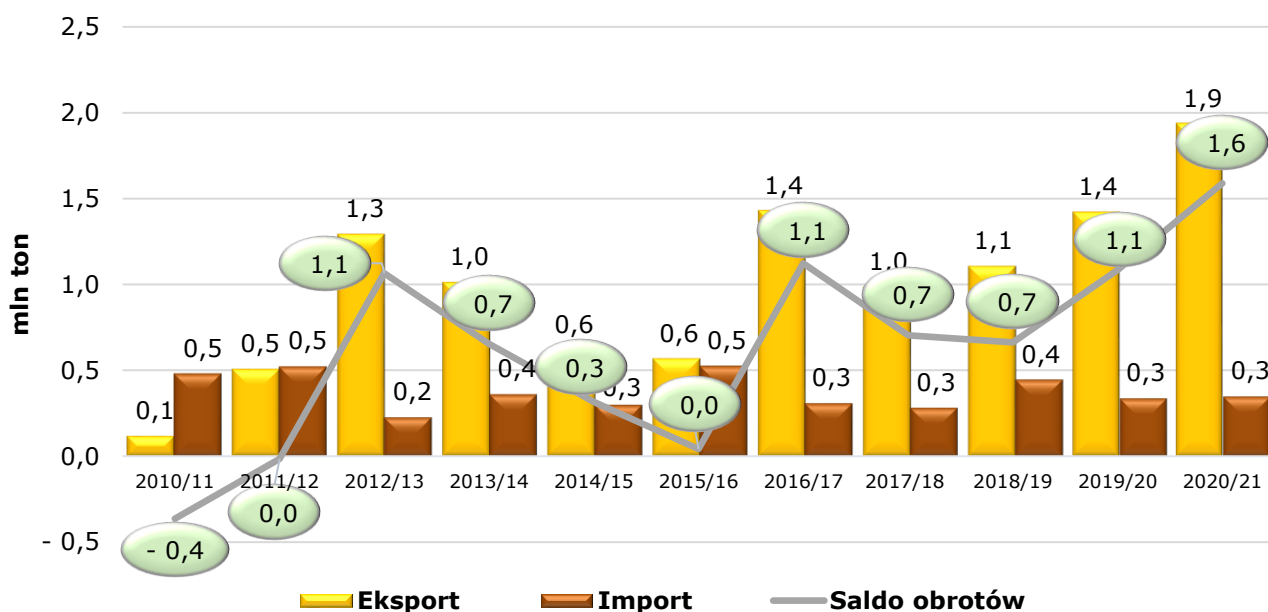
⁷ Komisja Europejska, Crops market observatory, data odczytu 12.01.2022 r.

i wprowadzanie nowych odmian tego zboża przydatnych w przetwórstwie spożywczym. Przemysł spożywczy oferuje coraz większą gamę produktów kukurydzianych. W ofercie handlowej dostępne są płatki, kasze i mąki kukurydziane, a coraz częściej pojawiają się także makarony, tortille i inne przetwory.

Zbiory kukurydzy w Polsce na ogół przekraczają zapotrzebowanie rynku wewnętrznego, co umożliwia eksport nadwyżek tego zboża na rynki zagraniczne.

Polska od sezonu 2016/2017 eksportowała po około 1,0–1,4 mln ton ziarna kukurydzy. **W sezonie 2020/2021 (od lipca 2020 r. do czerwca 2021 r.)** wolumen eksportu kukurydzy był rekordowy osiągając ponad 1,9 mln ton. Przychody z eksportu tego zboża osiągnęły poziom 395 mln EUR, o 47% wyższy niż sezonie 2019/2020.

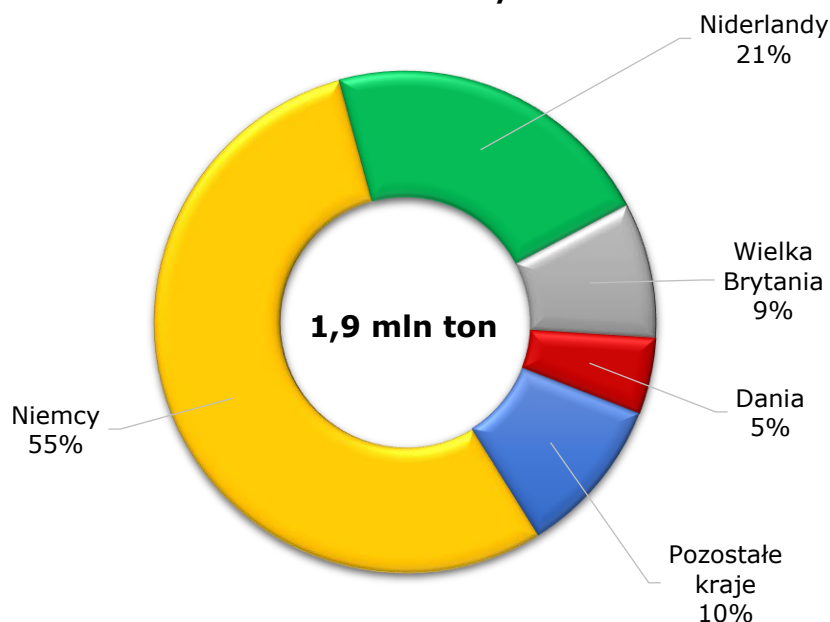
Handel zagraniczny ziarnem kukurydzy

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych MF, za 2021 r. dane wstępne.

W okresie od lipca 2020 r. do czerwca 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, kukurydzę z Polski wywożono przede wszystkim do krajów Unii Europejskiej (UE-27 – 89% eksportu tego ziarna). Największym odbiorcą ziarna kukurydzy były Niemcy (blisko 1,1 mln ton, 55% wolumenu eksportu tego ziarna). Znacznie mniejsze ilości tego zboża eksportowano do Niderlandów (416 tys. ton, 21% wolumenu eksportu) i Danii (95 tys. ton, 5%), a poza UE do Wielkiej Brytanii (170 tys. ton, 9%).

Struktura geograficzna eksportu kukurydzy z Polski w sezonie 2020/2021

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych MF, za 2021 r. dane wstępne.

Import kukurydzy na ogół nie przekracza 0,5 mln ton. W sezonie 2020/2021 import ziarna kukurydzy był niewielki i wyniósł 348 tys. ton wobec 337 tys. ton w poprzednim sezonie. Wydatki poniesione na import ziarna kukurydzy były o 12% wyższe niż w sezonie 2019/2020 osiągając 167 mln EUR.

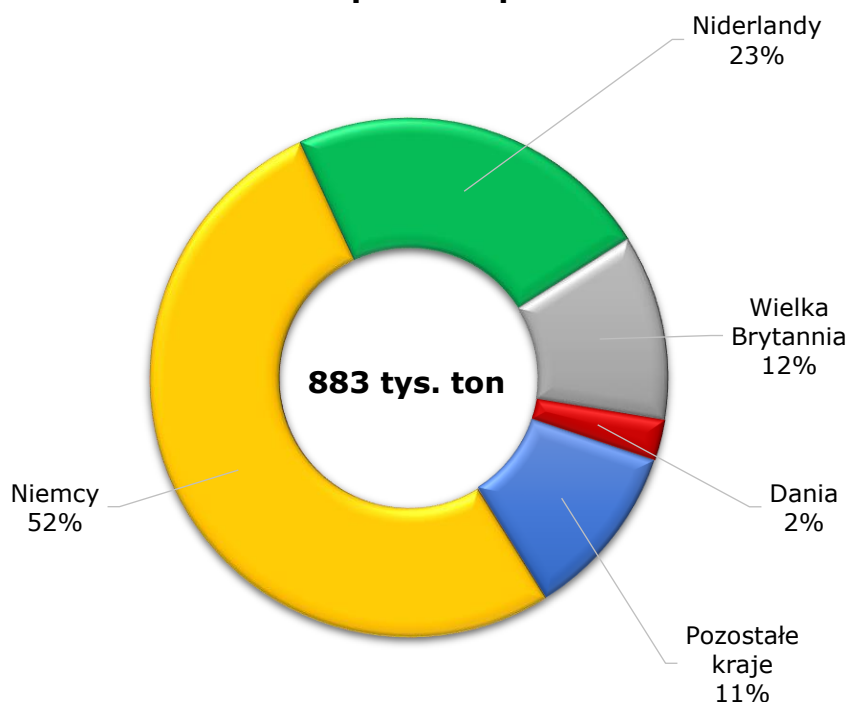
Saldo wolumenu handlu zagranicznego kukurydzą było dodatnie i ukształtowało się na poziomie 1,6 mln ton wobec 1,1 mln ton rok wcześniej. Saldo wartościowe wyniosło 228 mln EUR i było o 90% wyższe.

W bieżącym sezonie 2021/2022 dobre zbiory oraz utrzymujące się duże zapotrzebowanie na kukurydżę ze strony importerów, pomimo dużej konkurencji na rynkach zagranicznych, skutkowało wzrostem krajowego eksportu tego zboża. **W okresie lipiec–listopad 2021 r.** z Polski wyeksportowano 883 tys. ton ziarna kukurydzy, o 68% więcej niż w tym samym okresie przed rokiem. Przychody uzyskane z eksportu tego asortymentu były 2,3 razy wyższe niż rok wcześniej i wyniosły 214 mln EUR.

Eksport kukurydzy w okresie lipiec–listopad 2021 r. odbywał się głównie do krajów UE. Dostawy na obszar UE wyniosły blisko 764 tys. ton, co stanowiło 86% eksportu ziarna kukurydzy. Podobnie jak w latach ubiegłych, największe zainteresowanie zakupem kukurydzy wykazywali kontrahenci niemieccy, którzy do

swojego kraju sprowadzili 459 tys. ton tego ziarna z Polski, co stanowiło 52% eksportu. Kolejne miejsca pod względem wolumenu eksportu kukurydzy zajmowały Niderlandy (202 tys. ton – 23% eksportu) oraz Wielka Brytania (102,5 tys. ton – 12%).

**Struktura geograficzna eksportu kukurydzy z Polski
w okresie lipiec-listopad 2021 r.**

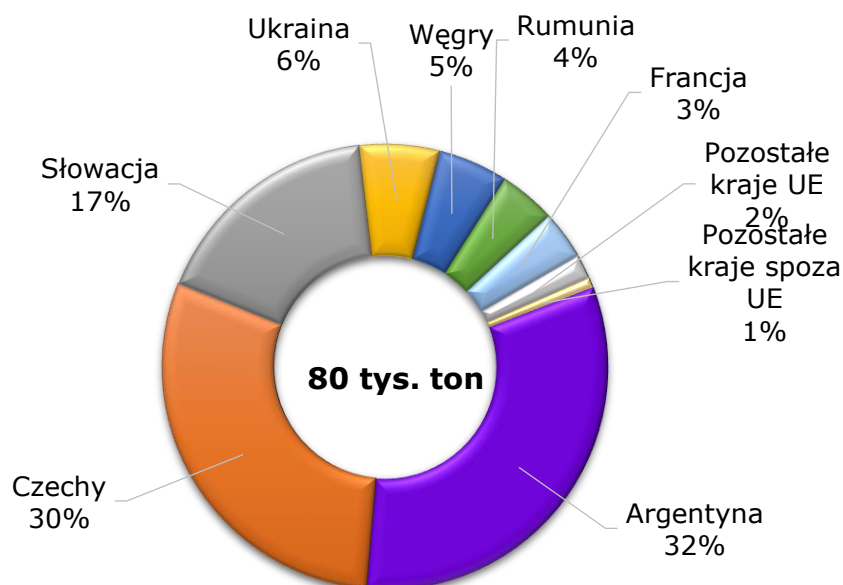

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych MF.

Import ziarna kukurydzy do Polski w okresie pięciu miesięcy sezonu 2021/2022 był mniejszy niż rok wcześniej. W okresie lipiec-listopad 2021 r. do kraju przywieziono 80 tys. ton ziarna kukurydzy, o 59% mniej niż w tym samym okresie sezonu 2020/2021. Równocześnie wartość importu była o 23% niższa i wyniosła 30 mln EUR.

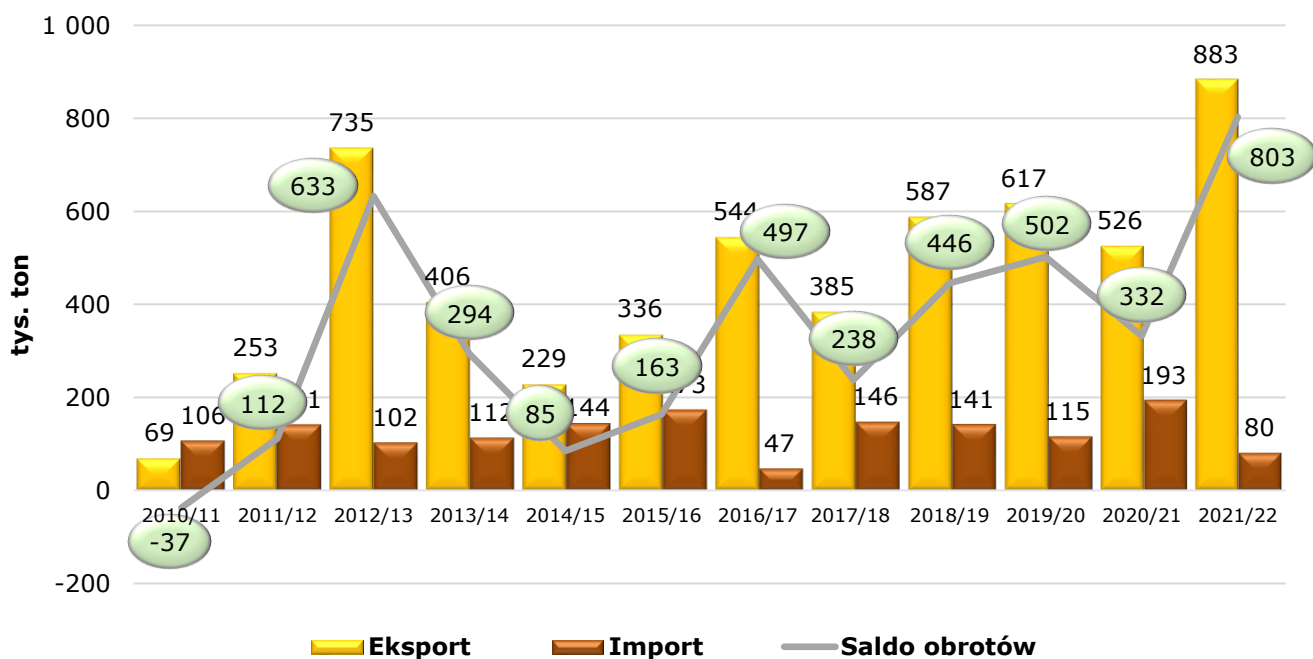
Kukurydzę do Polski sprowadzano głównie z krajów UE (49 tys. ton, 61% wolumenu importu ziarna), m.in. z Czech (30% wolumenu importu tego ziarna – 24 tys. ton), ze Słowacji (17% – 14 tys. ton) oraz z Węgier (5% – 4 tys. ton). Największymi dostawcami kukurydzy z krajów trzecich były Argentyna, skąd przywieziono 26 tys. ton (32% wolumenu importu tego zboża) oraz w mniejszym stopniu Ukraina – 5 tys. ton (6%).

Struktura geograficzna importu ziarna kukurydzy do Polski w okresie lipiec–listopad 2021 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych MF.

Handel zagraniczny ziarnem kukurydzy w okresie lipiec-listopad w poszczególnych sezonach

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych MF, za 2021 r. dane wstępne.

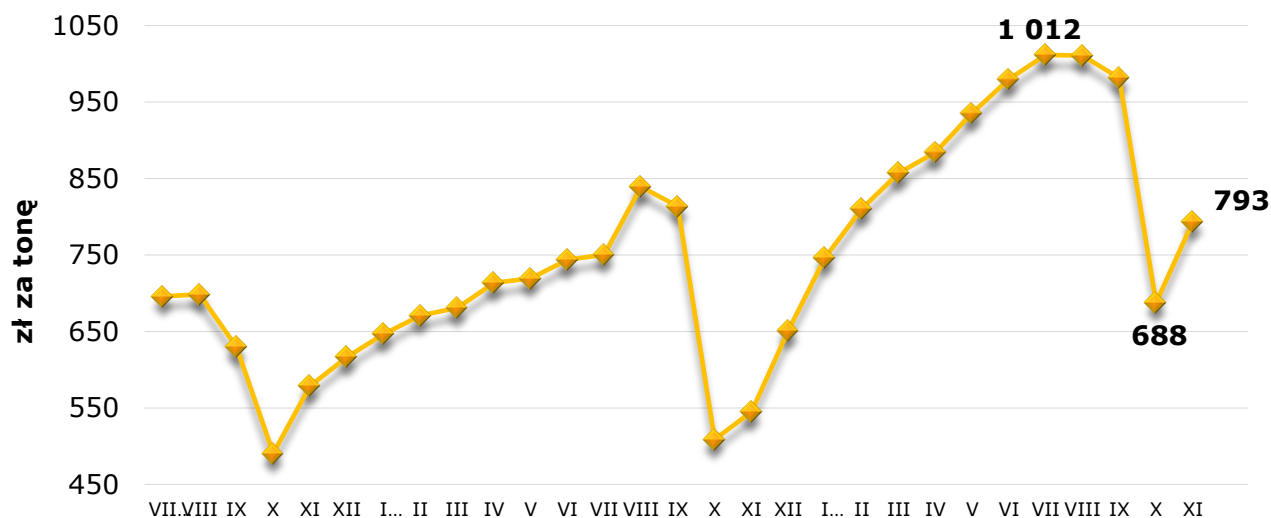
W okresie od lipca do listopada 2021 r. dodatnie saldo wolumenu handlu zagranicznego kukurydzą ukształtowało się na poziomie 803 tys. ton wobec 332 tys. ton rok wcześniej.

Saldo wartościowe handlu kukurydzą wyniosło blisko 185 mln EUR i było około 3,5 razy większe niż w tym samym okresie sezonu 2020/2021.

Od początku 2021 r. światowe ceny kukurydzy wykazywały tendencję wzrostową. Wzrost cen stymulowany był utrzymującym się popytem importowym na zboża paszowe ze strony krajów azjatyckich, zwłaszcza Chin i Wietnamu. Kraje te, po kryzysie związanym z afrykańskim pomorem świń, rozpoczęły odbudowę pogłowia zwierząt gospodarskich. Ceny zbóż w Polsce podążały za zmianami na rynkach zagranicznych. W lipcu 2021 r. według GUS przeciętna cena kukurydzy osiągnęła poziom 1012 zł/t, o 3% wyższy niż przed miesiącem i o 35% wyższy niż przed rokiem. Prognozy dobrych zbiorów kukurydzy wyhamowały wzrost cen tego zboża w okresie poprzedzających żniwa. W październiku 2021 r. średnia cena kukurydzy ukształtowała się na poziomie 688 zł/t, o 30% niższym niż przed miesiącem. Jednocześnie cena ta była o 32% niższa niż w lipcu br., ale o 35% wyższa niż w październiku 2020 r.

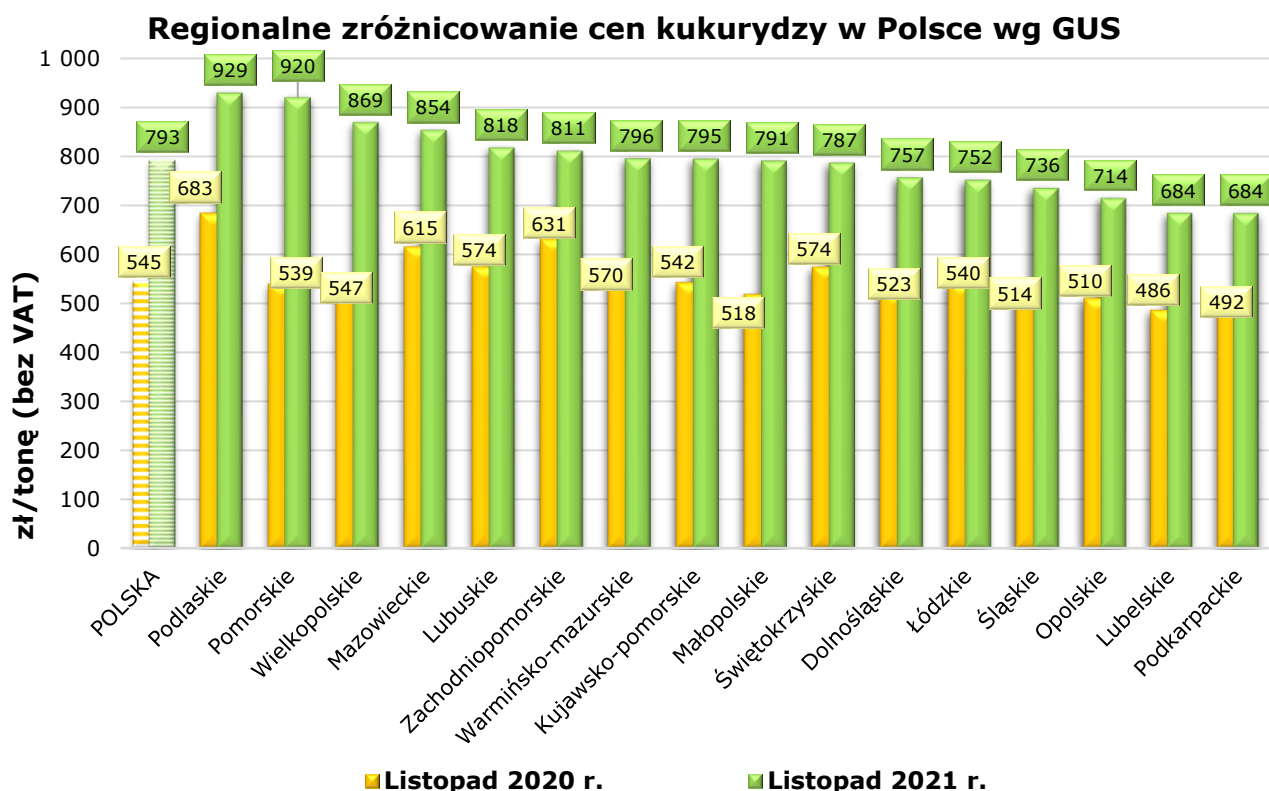
W listopadzie 2021 r. duży popyt importowy na kukurydzę, przy opóźniających się zbiorach, zwłaszcza na Ukrainie i Argentynie przyczynił się do wzrostu cen na rynku światowym. Jednocześnie nawracające opady deszczu w Europie wywoływały niepokoje o jakość ziarna wywierając dodatkowo presję na wzrost cen kukurydzy, również w Polsce. W listopadzie 2021 r., pomimo szczytu dostaw kukurydzy z nowych zbiorów, za zboże to według GUS średnio w kraju uzyskiwano 793 zł/t, o 15% więcej niż w październiku 2021 r. i o 46% więcej niż rok wcześniej.

Przeciętne ceny skupu kukurydzy w Polsce wg GUS

Źródło: opracowanie Biuro Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

W listopadzie 2021 r. według GUS wzrost cen kukurydzy odnotowano w szesnastu województwach (od 6,3% do 31,2%)⁸. Zboże to było najtańsze w woj. podkarpackim i lubelskim – po 684 zł/t, a najdroższe w woj. podlaskim – 929 zł/t i pomorskim – 920 zł/t.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

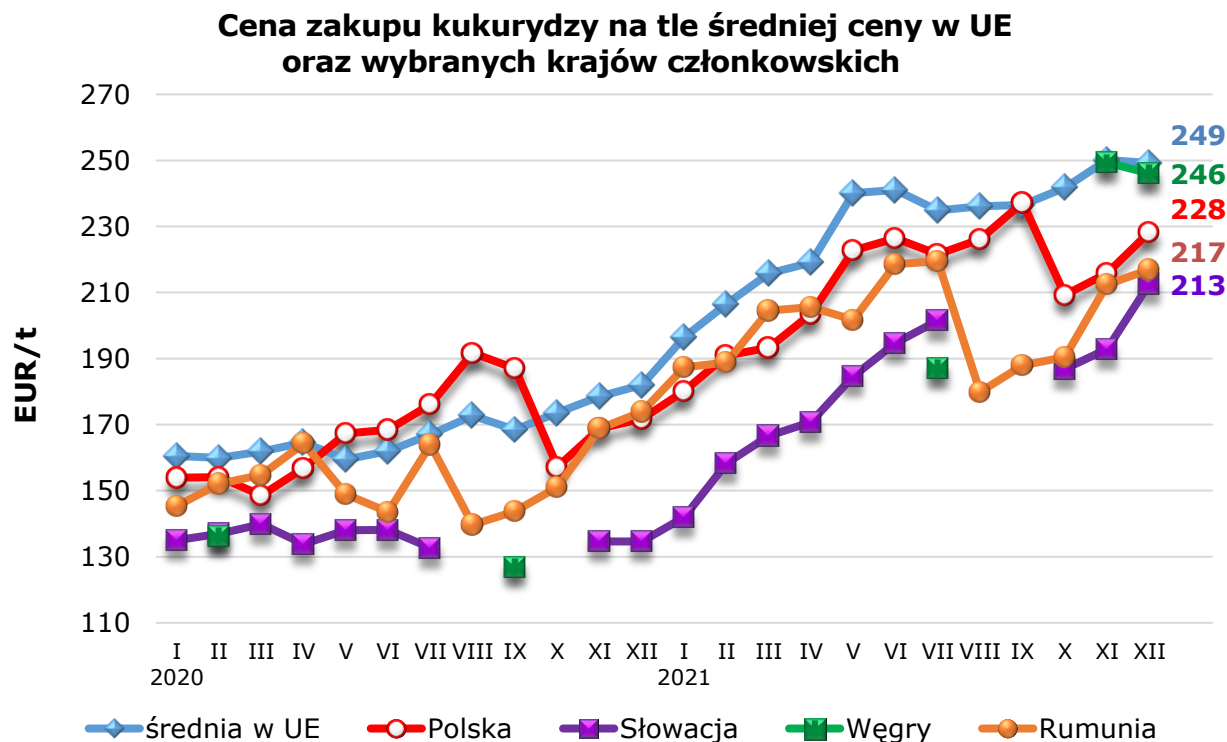
W grudniu 2021 r. brak opadów deszczu w Brazylii oraz duży popyt na to zboże na rynkach zagranicznych były czynnikami wpływającymi wzrostowo na ceny, również w niektórych krajach UE. Ceny ziarna kukurydzy w Polsce kształtowały się przede wszystkim pod wpływem sytuacji na rynku unijnym. Według danych ZSRIR MRiRW przeciętna cena zakupu kukurydzy w grudniu 2021 r. wyniosła 1044 zł/t i była o 4% wyższa niż przed miesiącem i o 36% wyższa niż przed rokiem⁹.

W Polsce cena kukurydzy wyrażona w walucie unijnej ukształtowała się na poziomie 228 EUR/t i była o 6% wyższa niż miesiąc wcześniej i o 33% wyższa niż przed rokiem. Cena ta była o 8% niższa niż średnio w UE i jednocześnie o 7% niższa

⁸ dla województwa zachodniopomorskiego brak danych porównawczych.

⁹ Średnie ceny netto (bez VAT) płacone dostawcom przez wybrane przedsiębiorstwa dokonujące zakupu zbóż.

niż na Węgrzech, ale o 7% wyższa niż na Słowacji i o 5% wyższa niż w Rumunii (największego eksportera kukurydzy w UE).

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Komisji Europejskiej.

W pierwszym kwartale 2022 r. decydujący wpływ na ceny kukurydzy będzie miał popyt na to zboże. Ceny kukurydzy w Polsce będą podążały za zmianami na rynkach zagranicznych, a ich górny poziom będzie ograniczany ceną ziarna pochodzącego z importu.

Opracowano w Wydziale Analiz Rynkowych Biura Analiz i Strategii KOWR.